

Механізм запобігання банкрутства підприємства в Україні

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація. У статті досліджений рівень банкрутства в Україні та запропоновано механізми щодо уникнення банкрутства

Ключові слова: банкрутство; кредитори; ліквідовані підприємства; бізнес-план

Bankruptcy prevention mechanism in Ukraine

Abstract. The article examines the level of bankruptcy in Ukraine and proposes mechanisms to avoid bankruptcy

Keywords: bankruptcy; creditors; liquidated enterprises; business plan

Актуальність. Банкрутство підприємств, завжди була і буде актуальною темою тому, що це складова любого бізнесу, яка не завжди проявляється. Кожне підприємство є прибутком та фінансовим забезпеченням країни, яке функціонує подальший розвиток держави, тому вигідні та сприятливі умови неможливі без механізмів запобігання банкрутства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність дослідження механізмів запобігання банкрутства підприємства засвідчують публікації провідних зарубіжних та вітчизняних економістів: О. Сова, В. Швець, М. Іншин, А. Шмиголь, А. Чикосова, С. Колотуха, С. Бланк, А. Акмасв, С. Бреус, які розробили теоретичні та практичні заходи, щодо запобігання банкрутства [1].

Мета. Метою дослідження - проаналізувати ліквідність підприємств та запропонувати механізм, щодо запобігання банкрутства.

Основна частина. Банкрутство — це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному Кодексом України з процедур банкрутства, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [2].

Банкрутство має тенденцію циклічності, то знижується, то зростає, все залежить від макроекономічного середовища країни, яке завжди впливає, в першу чергу, на розвиток бізнесу тому розглянемо механізм, щодо запобігання банкрутства підприємств.

Аналізуючи механізм запобігання банкрутства підприємства (рис. 1) визначено, що банкрутство підприємств залежить від різних чинників, які впливають та розвивають банкрутство, що звісно негативно відображається на бізнес-кліматі та на економічному розвитку.

При оцінці фінансового стану підприємства необхідно використовувати такі дані як: баланс, звіт про фінансові результати, про рух грошових коштів, про власний капітал, дані статистичної звітності та оперативні дані. За аналізом даних можливо визначити як і стан підприємства, його розвиток, так і перспективи на майбутнє

Отож, необхідно завжди знати та контролювати фінансовий стан свого підприємства, тому науковці виділяють методи та моделі оцінки ймовірності банкрутства:

- комплексна оцінка, допомагає визначити ефективність функціонування підприємства, його місце в економічному середовищі та конкурентоспроможність. Метод проводять на основі якісних та кількісних показників, які відображають різні аспекти діяльності бізнесу.
- коефіцієнтний метод, допомагає розкрити всі можливості підприємства та врахує зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на фінансовий розвиток підприємства.
- інтегральний метод, даний метод спрощує роботу в розрахунках за допомогою змін інтегральних показників в динаміці, тобто відбувається на основі загальних показників.

Рис. 1 – Механізм запобігання банкрутства

Існують такі моделі, як: Е. Альтмана, Р. Ліса, Р. Таффлера, Г. Спрінгейта, О. Терещенка, В. Матвійчук, які прогнозують банкрутство підприємств за фінансовими показниками [3].

Тому, бажано застосовувати всі методики, а не деякий для отримання детальної інформації підприємства та вчасного усунення слабких місць діяльності і максимізувати прибутки.

На дані різновиди оцінки стану підприємства впливають багато факторів, які поділяються на зовнішні фактори та внутрішні. На зовнішні фактори ніяк не можна впливати або змінювати, ті фактори не залежать від підприємця і його діяльності, а от внутрішні – це чисто атмосфера вашої діяльності в якій панує ваше господарство і все під вашим контролем, тому необхідно завжди дбати про свою діяльність, усувати недоліки та удосконалювати сильні сторони, тому найпростіше визначити внутрішні фактори, які легко спостерігати за фінансовими звітами та його розвитку. Тож, проаналізуємо дані ліквідності підприємства в Україні з 2015-2020р., які постраждали від зовнішніх та внутрішніх факторів.

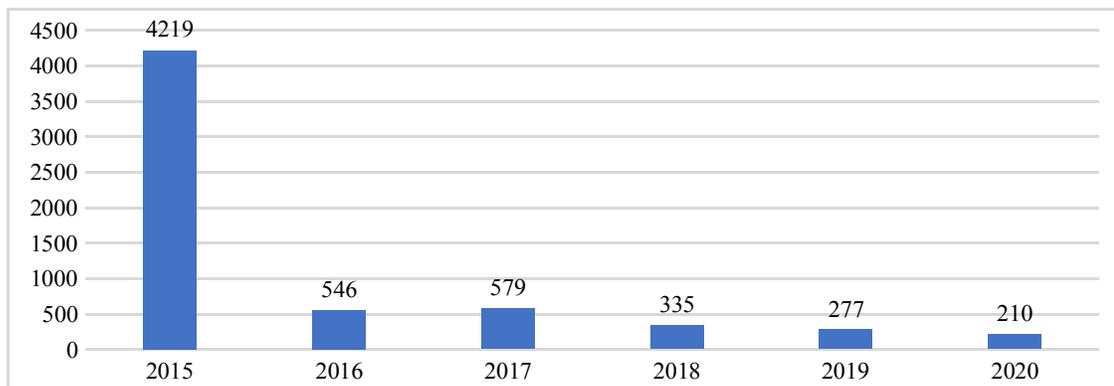

Рис.2 - Кількість ліквідованих підприємств в Україні з 2015-2020рр. [4]

З рисунку 2 можна визначити, що великою кількістю ліквідованих підприємств, відзначився саме 2015р., спричинений спадом ВВП в країні, криза, та звісно ж військовим становище, яке спричинило масове закриття різних закладів на сході країни. Від 2015-2020рр. відбувся різкий спад кількості ліквідованих підприємств на 4009 од., дана ситуація відбулась через епідемію COVID-19 тому, що судові процеси ліквідації переносяться або відбуваються в спрощених формах, які не призводять до закриття підприємств. Тому задля запобігання збільшення кількості ліквідації підприємств, необхідно сформулювати задачі, які створюються на певних пунктах:

- **Грошові потоки.** Необхідно тримати кошти в балансі для подальшого існування вашої компанії. Для цього потрібно правильно планувати та моніторити свої фінанси. Тому важливо мати мінімальні суму готівки, щоб у разі загрози банкрутства залишатися на плаву та відстежувати свої запаси, дебіторської та кредиторської заборгованості;

- **Борг.** Необхідно провести підсумки усіх заборгованостей свого підприємства та проаналізувати їх, таким чином ви визначите пріоритетності погашення боргів та розпочнете з важливих аспектів. Краще оплачувати перші борги з високими відсотками та вчасно тому, що це життєздатність вашого бізнесу;

- **Фінанси.** Розпишіть та проаналізуйте свої прибутки та витрати, визначіть на яких сферах ви можете з економити або без яких можете обійтися, до тих пір поки не погасите свої заборгованості. Також необхідно перевіряти свої фінансові звітності та дані, які ви вказуєте;

- **Кредитори.** Кредитори зацікавлені у ваших грошових сплатах, ніж у вашому банкрутстві, тому не бійтеся зв'язуватися та консультуватися на рахунок змін умов оплати або їх термінів без додаткових витрат. Справи з кредиторами мають бути прозорими та правдивими, приховування реальних цифр вашої компанії, можуть погіршити ваше становище підприємства та майбутню роботу з кредиторами;

- **Фахівці фінансів та права.** У перших негативних ознаках розвитку підприємства, звертайтеся за допомогою до спеціалістів фінансової та юридичної сфери, вони зможуть спрогнозувати існування вашого бізнесу та врятувати його, якщо це буде можливим;

- **Бізнес-план.** Багато компаній допускають помилку, коли не мають розписаного бізнес-плану. В бізнес-плані повинні бути описані стратегії та тактики, які пов'язані з фінансовими операціями, купівлею, продажами, витратами та методами визначення ефективності. Без цього ви не зможете надалі розвивати та контролювати свій бізнес.

- **Податкова реформа.** На жаль, в Україні законодавство має багато не точностей та провалів, тому завжди можливо знайти метод вирішення проблеми банкрутства. Також податкова реформа надає підприємствам використовувати додаткові кошти від податкових заощаджень для погашення боргу та здійснення інвестицій [5].

Бізнес весь час потребує пильності та детальності свого розвитку тому не можна нехтувати, як на перший погляд, дрібницями, але це не так. Банкрутство звісно не завжди є негативною стороною, банкрутство корегує та витісняє слабо конкуруючих підприємств, які займають місця гідних бізнесів, тому це нормальний процес, що хтось вибуває, а хтось прибуває. Застосувавши заходи, щодо уникнення банкрутства, можливо покращити становище підприємства та розвинути нове.

Отже, банкрутство – це позитив та негатив водночас, що для держави та самого підприємця. На ринку залишаються сильніші та витриваліші. Вмійте мислити та не вдаватися одразу в кредити тому, що ви не знаєте на стільки зміниться економічне середовище країни завтра, передбачайте можливі ризики та дотримуйтеся механізмів уникнення банкрутства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібліотека ім. К. А. Тімірязєва. сайт URL: <https://www.library.vn.ua/> (останнє звернення 07.01.22р.).

2. Міністерство юстиції. *Банкрутство підприємства і його наслідки.* сайт URL: https://just.odessa.gov.ua/?view=viewnews&page_id=1648 (останнє звернення 07.01.22р.).

3. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. сайт URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal> (останнє звернення 07.01.22р.).

4. Державна служба статистики України. сайт URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (останнє звернення 07.01.22р.).

5. A Colorado Law Firm. *Key Measures to Prevent Bankruptcy*. сайт URL: <https://www.ksnpc.com/blog/key-measures-to-prevent-bankruptcy/> (останнє звернення 07.01.22р.).

Криворучко Дарія Миколаївна, студентка економічного факультету, Донецький Національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: kryvoruchko.d@donnu.edu.ua

Воронін Анатолій Валерійович, кандидат економічних наук доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький Національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: a.voronin@donnu.edu.ua

Kryvoruchko Daria Mykolayivna - student of the Faculty of Economics, Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: kryvoruchko.d@donnu.edu.ua

Voronin Anatoly Valerievich - Associate Professor, Vasyl' Stus Donetsk National University, Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: a.voronin@donnu.edu.ua